

BALÍČEK PRO STUDENTY

DEMOKRACIE EU V PRAXI

Vyjádřete svůj názor za
pomoci evropské občanské
iniciativy

Evropská
občanská
iniciativa

LEKCE 1: Stručný úvod o fungování Evropské unie

PRÁCE VE TŘÍDĚ

HODNOTY EU

Jádrem EU je šest základních hodnot. Lisabonská smlouva je vysvětluje takto:

„Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

Článek 2 Lisabonské smlouvy

Podívejte se na hodnoty EU uvedené níže. Zkuste ve skupině seřadit tyto hodnoty podle důležitosti, kterou pro vás mají.

- a) Lidská důstojnost ...
- b) Svoboda ...
- c) Demokracie ...
- d) Rovnost ...
- e) Právní stát ...
- f) Lidská práva ...

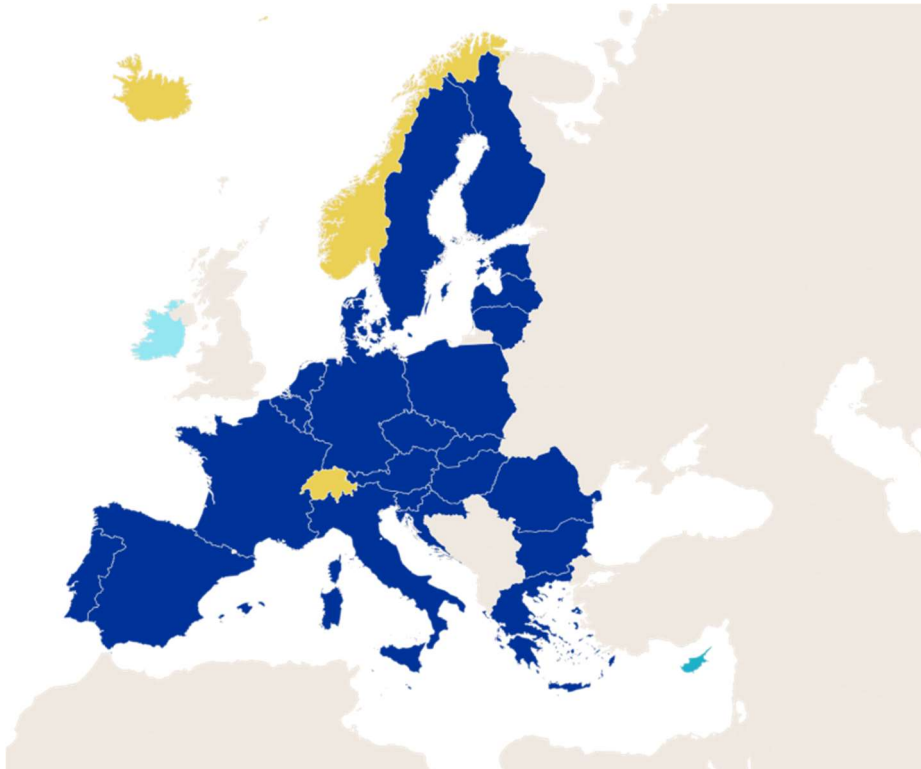
V poli pod textem si poznamenejte, proč jste je seřadili do tohoto pořadí, a pokuste se definovat, co pro vás jednotlivé pojmy znamenají. Poté o svých nápadech diskutujte se zbytkem třídy. Jako pomůcku můžete použít vysvětlivky na str. 29.

SCHENGENSKÝ PROSTOR

Kolik členských zemí schengenského prostoru dokážete vyjmenovat? Napište je do následujícího pole. Pomůže vám mapa :

■ členský stát EU, jenž uplatňuje schengenská pravidla v plném rozsahu
 ■ členský stát EU, jenž neuplatňuje schengenská pravidla v plném rozsahu
 ■ členský stát EU, jenž se připravuje na uplatňování schengenských pravidel v plném rozsahu
 ■ třetí země, jež uplatňuje schengenská pravidla v plném rozsahu

© Evropská unie, 2025.

Členové schengenského prostoru (2025)

Které členské státy EU neuplatňují plně pravidla Schengenu?

ČTYŘI SVOBODY

Učitel vám přidělí jednu ze čtyř svobod EU (zboží, kapitál, služby, lidé). U přidělené svobody si ve skupině udělejte poznámky v následujících oddílech a poté se o ně podělte se třídou:

- 1) Jaké jsou výhody pro podniky?

- 2) Jaké jsou výhody pro občany EU?

- 3) Jaký přínos cítíte vy osobně?

OBLASTI ČINNOSTI EU

V následující tabulce jsou uvedeny některé oblasti činnosti EU:

Celní unie	Rybolov	Základní práva
Pravidla hospodářské soutěže	Životní prostředí	Veřejné zdraví
Měnová politika	Ochrana spotřebitele	Výzkum a vesmír
Obchod	Doprava	Transevropské sítě
Mořské rostliny a živočichové	Energetika	Spravedlnost
	Zaměstnanost a sociální věci	Zemědělství
	Jednotný trh	Migrace a vnitřní věci
		Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Do kterých oblastí spadají následující položky?

1. Při koupi nového notebooku získáte minimálně dvouletou záruku.
2. Pokud má váš let velké zpoždění nebo je zrušen, dostanete odškodnění.
3. Vaše kvalifikace v jedné zemi EU se uznává i v jiné.
4. Minimální počet 20 dnů volna ročně pro zaměstnance na plný úvazek.
5. Maximální počet tresek, které mohou rybáři ulovit.
6. Množství energie (plynu/elektřiny), které musí pocházet z obnovitelných zdrojů energie, jako je solární a větrná energie.
7. Maximální množství jemných částic, které se smí nacházet v ovzduší.

POZNÁMKY

OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ

DŮLEŽITÉ SMLOUVY

Evropská unie, jak ji známe dnes, je výsledkem řady smluv, na kterých se její členové dohodli. Použijte informační list na str. 26 nebo internet a odpovězte na následující otázky.

Cv. 1) Zařaďte následující smlouvy (a–e) do správného chronologického pořadí (1–5):

- a) Maastrichtská smlouva
- b) Pařížská smlouva
- c) Schengenská úmluva
- d) Římská smlouva
- e) Lisabonská smlouva

1: ____ 2: ____ 3: ____ 4: ____ 5: ____

Cv. 2) Která z výše uvedených smluv (a–e) je popsána níže?

- I. Tato smlouva byla pokusem o zajištění míru v Evropě po druhé světové válce. [____]
- II. Tato smlouva zavedla evropskou občanskou iniciativu. [____]
- III. Tato smlouva umožnila pohyb mezi zeměmi EU bez hraničních kontrol. [____]
- IV. Touto smlouvou bylo vytvořeno Evropské hospodářské společenství. [____]
- V. Tato smlouva ustanovila koncept evropského občanství. [____]

HODNOTY EU

Cv. 3) U každé z níže uvedených hodnot vyhledejte na internetu některé činnosti EU, které se týkají podpory nebo ochrany těchto hodnot.

- a) Lidská důstojnost
- b) Svoboda
- c) Demokracie
- d) Rovnost
- e) Právní stát
- f) Lidská práva

Připravte se na to, že se o své odpovědi na začátku dalšího bloku podělíte se svou skupinou.

SCHENGENSKÝ PROSTOR

Schengenský prostor tvoří evropské země, které se dohodly na zrušení vzájemných hraničních kontrol.

Cv. 4) Rozhodněte, zda je každé z následujících tvrzení pravdivé (P), nebo nepravdivé (N).

- a) Všichni členové schengenského prostoru jsou plnoprávními členy EU. ...
- b) V současné době má schengenský prostor 29 členských zemí. ...
- c) Při cestování v schengenském prostoru nepotřebujete žádný doklad totožnosti. ...
- d) Pokud jste občanem EU a cestujete z Řecka do Estonska po silnici, musíte na trase projít hraniční kontrolou. ...
- e) Žijete ve Španělsku a přijede vás navštívit přítel z Ekvádoru. Dostane vízum a bezpečně dorazí do Španělska. Společně se rozhodnete odletět na několik dní za jiným kamarádem do Francie. Váš přítel musí požádat o další vízum. ...

JEDNOTNÝ TRH A CELNÍ UNIE

Cílem EU je umožnit občanům EU studovat, žít, nakupovat, pracovat a odejít do důchodu v kterékoli zemi EU a využívat výrobky z celé Unie. Za tímto účelem zajišťuje volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob na jednotném vnitřním trhu EU. Odstraněním technických, právních a byrokratických překážek umožňuje EU občanům volně obchodovat a podnikat.

Cv. 5) U každého z následujících výroků rozhodněte, o jakou svobodu (svobody) se jedná. Odpovědi zakroužkujte.

- a) Rozhodnete se koupit si rekreační bydlení v jiné zemi EU a pobývat tam v pravidelných intervalech po celý rok.
Zboží/služby/kapitál/lidé.
- b) Jste překladatel a ze své domovské země pracujete pro klienty z celé EU, kteří vám za práci platí.
Zboží/služby/kapitál/lidé.
- c) Chcete rozšířit své podnikání tím, že převezmete společnost v sousední zemi EU a budete tam posílat své výrobky k prodeji. Zboží/služby/kapitál/lidé/usazování.
- d) Vyrábíte olivový olej a otevřete si internetový obchod, kde budete prodávat výrobky přímo ze svého hospodářství.
Zboží/služby/kapitál/lidé.
- e) Jdete studovat na univerzitu do jiné země EU. Během pobytu si najdete práci na částečný úvazek v restauraci. Zboží/služby/kapitál/lidé/.

OBLASTI ČINNOSTI EU

Evropská unie může jednat pouze v těch oblastech, kde ji k tomu členské státy zmocnily prostřednictvím smluv EU.

Cv. 6) V tabulce na str. 30 jsou uvedeny některé oblasti činnosti EU. Vyberte si tři z těchto oblastí a vyhledejte na internetu jeden příklad právního předpisu nebo aktu, který EU přijala pro každou oblast. Můžete zadat do vyhledávání „právní předpisy EU v oblasti...“.

Cv. 7) EU má tři úrovně pravomocí, doplňte chybějící typ pravomoci:

- pravomoc, kdy členské státy mohou přijímat právně závazné akty, pokud tak již neučinila Unie.
- pravomoc, kdy EU přijímá opatření, jejichž cílem je podpořit nebo doplnit politiku členských států.
- pravomoc, kdy Unie může sama vydávat právní předpisy EU a členské státy je pouze provádějí.

PŘÍPRAVA NA DALŠÍ LEKCI

V příští lekci se budete zabývat fungováním demokracie v Evropské unii. Před lekcí si vyzkoušejte, zda dokážete odpovědět na následující otázky. Připravte se na diskusi s ostatními studenty.

- Kdo je vaším zástupcem (poslancem) v Evropském parlamentu?
- Kdy se budou konat příští evropské volby?
- Kolik vám musí být let, abyste mohli volit v evropských volbách?
- Můžete volit v evropských volbách, pokud žijete v jiné zemi EU?
- Kdo ve vaší zemi tvoří právní předpisy a jak jsou přijímány?

Odkazy na další informace (všechny stránky jsou k dispozici ve všech úředních jazycích, stačí si vybrat ten svůj).

[Historie Evropské unie](#)

[Lidská práva v Evropské unii](#)

[Symboly Evropské unie](#)

[Členové Evropské unie](#)

DEMOKRACIE EU V PRAXI

Vyjádřete svůj názor za pomoci evropské občanské iniciativy

VOLITELNÁ AKTIVITA

Do příští lekce si poznamenejte věci, se kterými se setkáváte v každodenním životě a které byly ovlivněny právními předpisy EU. Připravte se, že na příští lekci budete diskutovat o tom, co jste si poznamenali.

LEKCE 2: Demokracie v Evropské unii

PRÁCE VE TŘÍDĚ

ROZHODOVACÍ ORGÁNY EU

Učitel vám představí tři hlavní rozhodovací orgány Evropské unie. Jako pomůcku můžete použít následující informační pole.

Co dělá Evropská komise?

Navrhuje nové právní předpisy

Evropská komise je jediným orgánem EU, který má právo předkládat Evropskému parlamentu a Radě EU k přijetí právní předpisy, které mají:

- chránit zájmy EU a jejích občanů v otázkách, které nelze účinně řešit na vnitrostátní úrovni,
- zajistit správnost technických údajů na základě konzultací s odborníky a veřejností.

Řídí politiky EU a přiděluje finanční prostředky EU

- spolu s Radou a Parlamentem stanoví priority EU v oblasti výdajů,
- vypracovává roční rozpočty, které předkládá Parlamentu a Radě ke schválení,
- dohlíží na to, jak jsou finanční prostředky vynakládány, a to za pomoci kontrol ze strany Účetního dvora.

Prosazuje právo EU

- společně se Soudním dvorem zajišťuje, aby byly právní předpisy EU řádně uplatňovány ve všech členských státech.

Reprezentuje EU na mezinárodní scéně

- vystupuje jménem všech zemí EU v mezinárodních orgánech, zejména v oblasti obchodní politiky a humanitární pomoci,
- vyjednává mezinárodní dohody jménem EU.

Složení

Politické vedení zajišťuje tým 27 komisařů a komisařek (z každé země EU jeden zástupce) pod vedením předsedkyně Komise, která rozhoduje o tom, kdo odpovídá za kterou politickou oblast. Předsedu nebo předsedkyni navrhuje Evropská rada (zastupující hlavy států nebo předsedy vlád jednotlivých zemí EU) s ohledem na výsledky voleb do Evropského parlamentu. Následně jej schvaluje Evropský parlament. Ostatní členové jsou navrhováni svými státy a procházejí schvalovacím řízením, kterého se účastní nový předseda či předsedkyně, Evropský parlament a Evropská rada.

Evropská komise

Co Rada EU dělá?

- Jedná o právních předpisech EU a přijímá je
- Rada je místem, kde jsou přijímána zásadní rozhodnutí týkající se EU.
- Rada jedná o legislativních aktech a přijímá je, a to ve většině případů společně s Evropským parlamentem. Tvoří ji ministři ze všech států EU.
- Koordinuje politiky členských států

Rada odpovídá za koordinaci politik členských států v konkrétních oblastech, jako jsou:

- hospodářské a fiskální politiky,
- vzdělávání, kultura, mládež a sport,
- politika zaměstnanosti.

Rozvíjí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU

Na základě pokynů Evropské rady vymezuje a vykonává zahraniční a bezpečnostní politiku EU. Tato politika zahrnuje i rozvojovou a humanitární pomoc EU, obranu a obchod.

Uzavírá mezinárodní dohody

Rada uděluje mandát Komisi, aby jménem EU jednala o dohodách mezi EU a zeměmi, které nejsou členy EU, nebo mezinárodními organizacemi. Po skončení jednání Rada na základě návrhu Komise rozhoduje o podpisu a uzavření dohody.

Přijímá rozpočet EU

Rada přijímá společně s Evropským parlamentem rozpočet EU.

Rozpočtové období zahrnuje jeden kalendářní rok. Rozpočet se obvykle přijímá v prosinci a jeho plnění začíná dne 1. ledna následujícího roku.

[Rada](#)

Co dělá Evropský parlament?

Přijímá právní předpisy

- Společně s Radou EU schvaluje právní předpisy EU, jejichž návrhy předkládá Evropská komise.
- Rozhoduje v otázkách mezinárodních dohod.
- Rozhoduje o rozšiřování EU o nové státy.
- Kontroluje pracovní program Komise a také může uložit, aby Komise vypracovala návrh konkrétního právního předpisu.

Dozoruje

- Vykonává demokratickou kontrolu všech orgánů EU.
- Volí předsedu Komise a schvaluje složení Komise. Může hlasovat o návrhu na vyslovení nedůvěry, na základě které by Komise musela odstoupit.
- Uděluje rozpočtové absolutorium, tzn. že schvaluje způsob, jakým jsou vynakládány prostředky z rozpočtu EU.
- Vyjadřuje se k peticím předkládaným občany a zahajuje šetření.
- Projednává měnovou politiku s Evropskou centrální bankou.
- Interpeluje Komisi a Radu.
- Sleduje průběh voleb.

Připravuje rozpočet

- Sestavuje spolu s Radou rozpočet EU.
- Schvaluje dlouhodobý rozpočet EU (tzv. víceletý finanční rámec).

Složení

Volby se konají každých 5 let. Počet poslanců za každou zemi je zhruba úměrný počtu jejích obyvatel: Žádná země nemůže mít méně než 6 nebo více než 96 poslanců a celkový počet nesmí překročit 750 (plus předsedkyně EP). V mandátu 2024–2029 je počet poslanců EP 719 plus předsedkyně. Evropští poslanci nezasedají v poslaneckých lavicích podle své státní příslušnosti, ale na základě příslušnosti k politické frakci.

Předsedkyně zastupuje Parlament při jednání s ostatními orgány EU a ostatními subjekty a uděluje konečné schválení při jednání o rozpočtu EU.

[Evropský parlament](#)

POZNÁMKY

OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ

HLAVNÍ ROZHODOVACÍ ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE

O právních předpisech a aktech Evropské unie rozhodují společně tři hlavní orgány. Jsou to: Evropská komise, Evropský parlament a Rada Evropské unie.

Cv. 1) Který z následujících orgánů je popsán níže? Napište „K“ pro Komisi, „P“ pro Parlament a „R“ pro Radu.

Nezapomeňte, že informace můžete vyhledat na internetu.

- a) Tyto orgány mají 27 členů. ()
- b) Členy tohoto orgánu volí přímo občané EU. ()
- c) Tento orgán navrhuje právní předpisy. ()
- d) Tento orgán tvoří jeden ministr z každého členského státu. ()
- e) Aby mohl být právní předpis přijat, musí se na něm tyto dva orgány shodnout. ()
- f) Každý člen tohoto orgánu je odpovědný za jinou oblast politiky. ()
- g) Tento orgán je odpovědný za dozor nad ostatními orgány EU. ()
- h) Tyto dva orgány schvalují rozpočet EU. ()

V Evropské unii jsou naše vlády a místní samosprávy demokratické. Existují však i jiné způsoby řízení státu. Při řešení následujícího cvičení vám pomůže internet nebo slovník.

Cv. 2) Přiřadte vládní systém na levé straně k jeho definici na pravé straně.

a) Anarchie	1. Forma vlády, v níž dědičný vládce vládne samostatně. Jeho moc není nijak omezena.
b) Absolutistická monarchie	2. Forma vlády, pro kterou je charakteristický nevolený vůdce nebo skupina vůdců, kteří disponují vládní mocí s minimem omezení. Často je podporuje armáda.
c) Teokracie	3. Volně vytvořená společnost bez úřadů nebo řídicího orgánu.
d) Oligarchie	4. Vláda státu zaštitěná bezprostředním božím vedením nebo představiteli, kteří jsou považováni za bohem vedené.
e) Diktatura	5. Společnost, které vládou nebo kterou ovládají lidé s velkým bohatstvím nebo příjmy.
f) Plutokracie	6. Forma mocenské struktury, v níž je moc v rukou malého počtu lidí.

PROCES TVORBY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU

Nové právní předpisy v EU se obvykle přijímají standardním postupem, na kterém se podílejí tři legislativní orgány EU: Evropská komise, Evropský parlament a Rada EU.

Cv. 3) Přečtěte si následující tvrzení a rozhodněte, zda jsou pravdivá (P), nebo nepravdivá (N). Pokud jsou nepravdivá, vysvětlete, proč tomu tak je.

- a) Všechny tři orgány mohou zahájit legislativní proces. ()
- b) Aby byl právní předpis přijat, musí se na něm shodnout Parlament a Komise. ()
- c) Parlament i Rada mohou návrhy měnit. ()
- d) Před předložením návrhu probíhá konzultační proces. ()
- e) EU může přijímat právní předpisy v jakékoli oblasti. ()

EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA

Evropská občanská iniciativa je způsob, jakým mohou evropští občané ovlivňovat politiku EU. Jedná se o formu participativní demokracie.

Každý evropský občan, který je dostatečně starý, aby mohl volit v evropských volbách, může založit nebo podpořit evropskou občanskou iniciativu. Věk pro účast v evropských volbách se může lišit: zatímco ve většině zemí je to 18 let, v Řecku je tento věk 17 let a v Rakousku, na Maltě, v Německu a v Belgii 16 let. Země EU mohou snížit věk pro podporu ECI na 16 let; Estonsko to již udělalo. Podívejte se na aktuální stav ohledně vaší země.: https://citizens-initiative.europa.eu/data-requirements_cs

PŘÍPRAVA NA DALŠÍ LEKCI

Bud'te připraveni diskutovat se svými spolužáky o následujících otázkách:

- 1) Jakou pozornost věnujete fungování Evropské unie? Sledujete jej na sociálních sítích / ve zprávách?
- 2) Považujete způsob rozhodování Evropské unie za demokratický?
- 3) Existují podle vás způsoby, jak by se Evropská unie mohla stát demokratičtější?
- 4) Máte nějaký dobrý nápad, který by se hodil pro iniciativu?

Přejděte na stránku https://citizens-initiative.europa.eu/_cs Posuňte stránku dolů a prohlédněte si některé z novějších iniciativ nebo použijte pro vyhledávání záložku „Vyhledat iniciativu“. Vyhledejte iniciativu, kterou byste byli ochotni podpořit. Na příští lekci si připravte důvody, proč byste tuto iniciativu podpořili. Co už o této problematice víte?

VOLITELNÁ AKTIVITA

Vytvořte krátký dotazník pro své spolužáky, abyste zjistili, kolik toho víte o fungování Evropské unie a o tom, za co je zodpovědná. Výsledky zanalyzujte a prodiskutujte je ve třídě.

LEKCE 3: Evropská občanská iniciativa

PRÁCE VE TŘÍDĚ

PRAVIDLA EVROPSKÉ OBČANSKÉ INICIATIVY

Evropská občanská iniciativa je formou participativní demokracie. Je to způsob, jak mohou občané EU ovlivňovat tvorbu právních předpisů a politik EU. Iniciativu (pokud splňuje určitá kritéria) mohou zaregistrovat všichni, kdo jsou dostatečně staří a mají právo volit ve volbách do Evropského parlamentu. Postup je následující.

- 1) Najít šest dalších lidí z šesti jiných zemí EU, kteří mají právo volit v evropských volbách, a navázat s nimi spolupráci.
- 2) Definovat svůj cíl a požádat Evropskou komisi o registraci iniciativy.
- 3) Po kladném rozhodnutí se iniciativa zveřejní na internetových stránkách evropských občanských iniciativ.
- 4) Nasbírat do 12 měsíců alespoň 1 milion podpisů nejméně ze 7 zemí EU (online nebo v papírové podobě).
- 5) Nechat si prohlášení o podpoře ověřit vnitrostátními orgány.
- 6) Předložit iniciativu Komisi.
- 7) Setkání s Komisí.
- 8) Veřejné slyšení v Evropském parlamentu.
- 9) Odpověď Evropské komise.
- 10) Případné následné kroky Komise k navrhovaným opatřením.

JAK BYSTE VEDLI KAMPAŇ? DĚLEJTE SI POZNÁMKY.

- Jak byste nazvali kampaň?
- Co byste udělali pro to, abyste našli partnery v dalších 6 zemích EU?
- Na co budete potřebovat získat peníze?
- Jak byste získali prostředky na kampaň?
- Jak byste svůj nápad „prodali“, abyste získali podpisy?
- Jak byste upoutali pozornost médií?

OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ

Cv. 1) V rámci domácího úkolu k lekci 2 jste měli rozhodnout o iniciativě, pro kterou byste mohli hlasovat. Vraťte se k této iniciativě a jejím příslušným webovým stránkám a poznamenejte si následující informace:

- 1) Co vás na této iniciativě zaujalo jako první?
 - 2) Jaké metody použili organizátoři, aby vás přesvědčili? Přemýšlejte o tom, jak se snažili podpořit své argumenty. Jaké výrazy používali? Jak využívali obrázky a grafiku? Jak na vás všechny tyto prvky působí?
- Udělejte si poznámky do následujících polí.

Text

Obrázky/video

Grafika

Jiné

PŘÍPRAVA NA DALŠÍ LEKCI

Cv. 2) Přejděte na stránku https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_cs?STATUS%5B0%5D=ANSWERED, kde najdete iniciativy, na které Komise zaslala reakci. Podívejte se na některé z nich a navštivte jejich webové stránky, pokud je mají. Co podle vašeho názoru přispělo k jejich úspěchu? Přepřavte se, že o nich budete na začátku příští lekce diskutovat.

- Cv. 3) Vzpomeňte si na kampaň, kterou jste si odhlasovali během poslední lekce. Kdybyste kampaň vedli vy, jak byste se ji snažili prosadit? Přemýšlejte o krocích, které byste mohli podniknout online i offline. Do níže uvedeného prostoru si запиšte několik poznámek.

VOLITELNÁ AKTIVITA

Vytvořte schránku návrhů nebo proveďte online průzkum, abyste zjistili, jaké problémy na evropské úrovni trápí ostatní studenty školy. Co jste zjistili?

LEKCE 4: Organizace a prosazování evropské občanské iniciativy

PRÁCE VE TŘÍDĚ

METODY PŘESVĚDČOVÁNÍ

Logika:

Má tato myšlenka smysl? Existuje přímá souvislost mezi požadovaným opatřením a například zlepšením společnosti / hospodářství / každodenního života / zdraví?

Pocity:

Jedná se o něco, čeho se lidé bojí? O kolik se budou cítit lépe, když se problém vyřeší? Jak se budou cítit, když se problém nevyřeší nebo když nic neudělají? Dokáží se lidé do problému vcítit? Jedná se o něco, co vzbuzuje naději?

Etika:

Je zde nějaký morální problém? Je problém nesprávný z morálního hlediska? Měli bychom problém řešit jen proto, že je to správné (i když to může něco stát)?

Věrohodnost:

Existují spolehlivé zdroje, které váš návrh podporují (věda, výzkum atd.)? Existují jednotlivci/skupiny, které obdivujeme nebo respektujeme (a kteří se projevili jako kompetentní), kteří zaujali podobný postoj nebo se zapojili do akce?

PRÁCE VE TŘÍDĚ: HLEDÁNÍ SPOLEČNÉ ŘEČI

Při tvorbě právních předpisů EU je klíčové najít společnou řeč a pochopit různé perspektivy různých zúčastněných stran. To se týká i nápadu na právní předpis, který občané iniciovali pomocí evropské občanské iniciativy. Pokud se evropské občanské iniciativě podaří shromáždit milion podpisů a Komise se rozhodne předložit návrh právního předpisu, budou muset spolunormotvůrci, Evropský parlament a Rada, dosáhnout kompromisu. Před předložením legislativního návrhu bude muset Komise zvážit názory všech stran, které budou dotčeny; poslanci Parlamentu zváží dopad na občany a podniky ve svých volebních obvodech; a v Radě se představitelé všech zemí EU budou zabývat danou problematikou na úrovni jednotlivých členských států, některé země totiž mohou být dotčeny více nebo jinak než ostatní. Pokud se má iniciativa stát právním předpisem, budou muset všechny tyto orgány jednat a dosáhnout kompromisu.

PRÁCE VE TŘÍDĚ: POSTAVA

Vaší skupině bude přidělena „postava“, imaginární osoba, kterou budete chtít přesvědčit. Ke své postavě do tabulky níže přidejte několik nápadů.

Věci, které mi dělají starosti:	Věci, díky kterým se cítím bezpečně:

POZNÁMKY

OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ

Vaším domácím úkolem k této lekci je vytvořit video, které bude propagovat vámi zvolenou iniciativu. Pravidla jsou následující:

- Ve tříčlenné nebo čtyřčlenné skupině natočte video podporující iniciativu, pro kterou jste se během lekce rozhodli; video by nemělo být delší než 3 minuty.
- Ve videu můžete hrát postavy (tj. můžete být někdo jiný věkové skupiny, jiného povolání atd.).
- Pokud chcete, můžete do videa začlenit hudbu nebo grafiku.
- Musíte si vyžádat povolení k natáčení na daných místech nebo k zahrnutí jiných osob, jsou-li vyžadována.
- V titulcích musí být uveden seznam osob, které byly zodpovědné za tu kterou část projektu.

TIPY PRO VYTVOŘENÍ ÚSPĚŠNÉHO VIDEOA

Pro úspěšné video je nejdůležitější plánování. Než začnete přemýšlet o natáčení, proveďte následující kroky:

- **Zjistěte si informace o své iniciativě.** Musíte mít k dispozici spolehlivá fakta a údaje.
- Vyberte otázky, které považujete za **nejdůležitější**. Nezapomeňte, že máte pouze tři minuty. Možná nebudete mít prostor říct vše.
- Přemýšlejte o různých skupinách lidí, kteří mohou mít **jiný názor než vy**. Jaké argumenty mohou mít proti vaší iniciativě? **Jak můžete tyto argumenty vyvrátit?**

Jakmile si uspořádáte nápady, je čas napsat scénář. Měl by obsahovat text a pokyny pro mluvčí, obsluhu kamery a případné efekty, které chcete do videa přidat po dokončení natáčení. Zamyslete se nad následujícím.

- Vaše video musí **diváka oslovit přímo**, měl by mít pocit, že mluvíte přímo k němu. Používejte proto správné jazykové prostředky.
- Použijte různé přístupy, o kterých jste se dozvěděli v lekci. Pomohou vám při rozhodování, jak své myšlenky vyjádřit. **Používejte jazykové prostředky, které se týkají logiky, emocí, etiky a věrohodnosti**, podle toho, co vám pomáhá při argumentaci.
- Přemýšlejte o tom, **kdo je vaším publikem**. Video budete sdílet se spolužáky, zamyslete se ale trochu nad tím, jak by bylo vhodné mluvit s někým, jako je váš učitel.
- **Používejte jasný a přímočarý jazyk**. Když píšete scénář, přečtěte si jej nahlas, abyste zjistili, jak snadno se pronáší. **Kratší věty jsou lepší než delší.**
- Až si budete myslet, že jste scénář dokončili, **přečtěte si celý text nahlas a změřte si, jak dlouho přednes trvá**. Pokud je delší než tři minuty, je třeba jej upravit. Nezapomeňte, že může být potřeba ponechat si čas na další prvky, které do videa zahrnete.

Nyní můžete začít s plánováním videa. Je vhodné nakreslit také storyboard. Storyboard je plán videa od začátku do konce. Může být přibližný, měl by však obsahovat všechny scény a vše, co se chystáte zahrnout do konečné verze. Příklady storyboardů si můžete vyhledat na internetu.

NEZAPOMEŇTE:

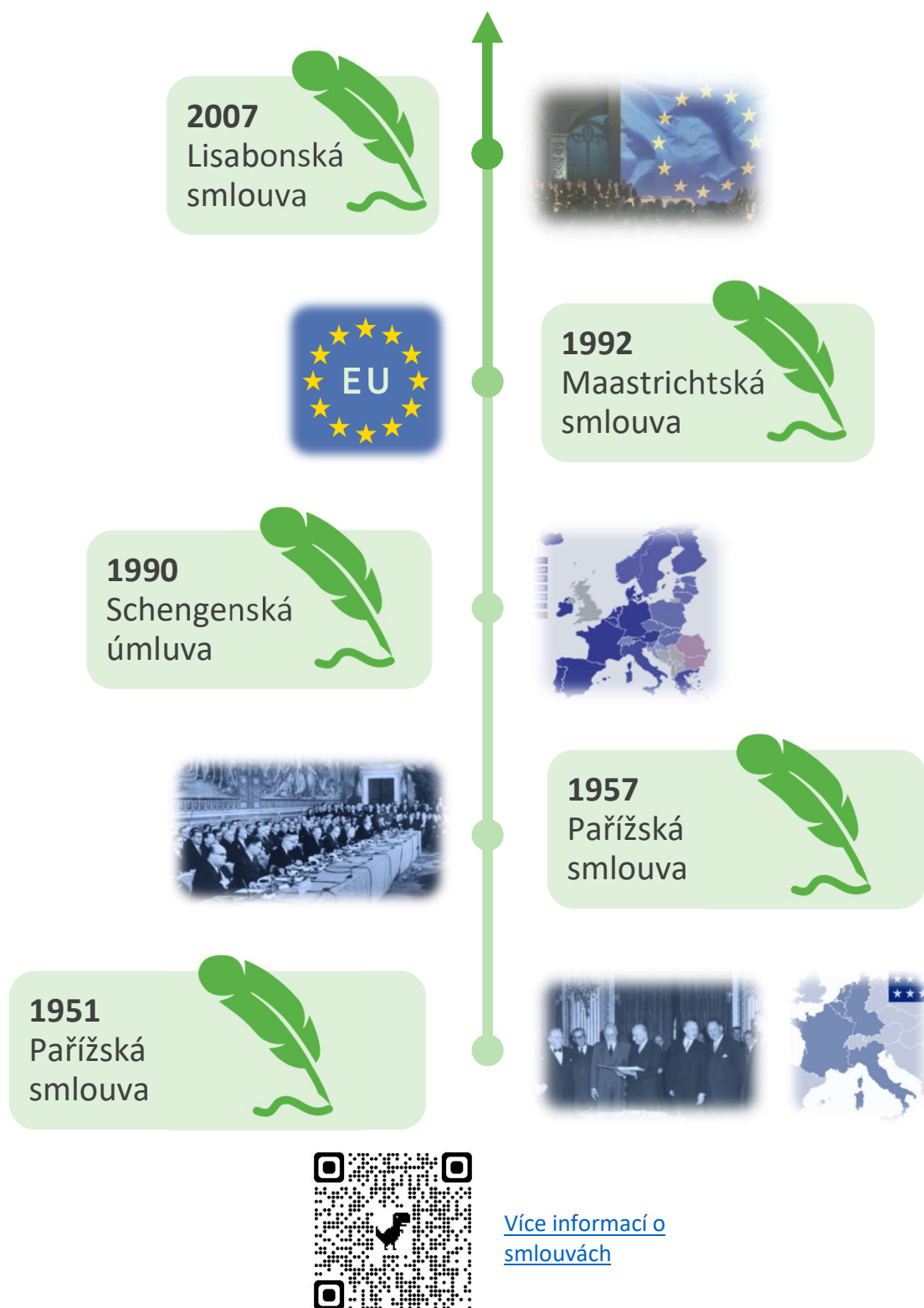
- **Video nemusí být složité, aby přineslo úspěch.** Neplánujte dělat věci, u kterých si nejste jisti, že je technicky zvládnete.
- Můžete používat i kameru v telefonu. V zařízení můžete mít k dispozici software pro úpravu videa, který lze použít ke střihu. Pokud ne, je na internetu k dispozici bezplatný software pro úpravu videa, např. OpenShot. Upozorňujeme, že za kontrolu stahovaných souborů na přítomnost virů apod. nesete odpovědnost vy sami a je třeba vyvarovat se poskytování osobních údajů. **Pokud si nejste něčím na internetu jisti, požádejte o radu učitele nebo jinou zodpovědnou dospělou osobu.**
- Snažte se vyhnout tomu, **aby před kamerou seděla pouze jedna osoba, která odříká scénář.** Natáčení může být zdlouhavé a obtížné, protože lidé dělají chyby. Snažte se scénář rozdělit mezi jednotlivé členy skupiny, abyste **zajistili rozmanitost** a usnadnili všem naučit se svůj part.
- Pokud znáte software pro úpravu videa, nezapomeňte, že můžete video prostříhat s obrázky nebo grafikou a použít hudbu nebo hlasový doprovod. Materiál, který najdete na internetu, může podléhat autorským právům, proto je dobré používat **materiály bez licenčních poplatků.**
- Zamyslete se nad otázkami, jako je osvětlení a zvuk, zejména pokud se chystáte natáčet venku, kde může vznikat hluk ze zdrojů, jako je vítr, blízká silnice apod.
- Budete se natáčet na video. **Promyslete si, co si oblečete,** a dbejte na to, aby oblečení reprezentovalo to, jak chcete působit na své publikum. Líčení obvykle není nutné.
- Video by mělo mít především **tempo a energii.**

Gratulujeme vám

k dokončení tohoto modulu a seznámení se s demokracií v Evropské unii. Demokracie funguje pouze tehdy, když každý hraje svou roli, a vy jste se nyní dozvěděli o jednom ze způsobů, který vám umožní se aktivně zapojit. Evropská občanská iniciativa umožňuje, aby byl váš hlas slyšet, a vy tak můžete dosáhnout pozitivní změny nejen pro sebe, ale pro všechny občany Evropské unie.

INFORMAČNÍ PŘEHLED O SMLOUVÁCH EVROPSKÉ UNIE

Hlavní smlouvy EU

Následující smlouvy představují pět důležitých milníků v historii Evropské unie. Pokud chcete získat další informace, přejděte na odkaz na jednotlivých informačních polích. Nezapomeňte, že ve všech případech lze změnit jazyk.

PAŘÍŽSKÁ SMLOUVA (1951)

Evropská unie vznikla v 50. letech 20. století po skončení druhé světové války. Cílem bylo zabránit další válce na evropském kontinentu. Pařížská smlouva byla prvním krokem k evropské integraci. Bylo založeno Evropské společenství uhlí a oceli, které sdružovalo šest evropských zemí (Francii, Západní Německo, Itálii, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko), mezi nimiž mohl bez překážek probíhat obchod s uhlím a ocelí. Hlavním účelem Evropského společenství uhlí a oceli byla integrace hospodářství zúčastněných evropských států, aby se snížila pravděpodobnost konfliktu a aby bylo zřejmé, zda některý z členů používá ocel k výrobě zbraní v rámci přípravy na případnou válku.

ŘÍMSKÁ SMLOUVA (1957)

Touto smlouvou bylo založeno Evropské hospodářské společenství (EHS), které sdružovalo šest zemí (Belgie, Německo, Francie, Itálie, Lucembursko a Nizozemsko) s cílem usilovat o integraci a hospodářský růst prostřednictvím obchodu.

Vytvořila společný trh založený na volném pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu. Vytvořila také celní unii, která zrušila vnitřní cla a stanovila společná cla pro zboží přicházející zvenčí.

Mnoho orgánů EU, které dnes známe, bylo zřízeno na základě této smlouvy:

- Rada ministrů
- Komise
- Parlamentní shromáždění (Evropský parlament)
- Soudní dvůr
- Hospodářský a sociální výbor

SCHENGENSKÁ ÚMLUVA (1990)

Schengenská úmluva vytvořila prostor volného pohybu bez hraničních kontrol mezi smluvními zeměmi. Následně byla začleněna do práva Unie a nyní je deklarovaným cílem Evropské unie.

MAASTRICHTSKÁ SMLOUVA (1992)

Touto smlouvou byla založena Evropská unie. Zavedla mimo jiné myšlenku „občana Evropské unie“, která umožňuje občanům kterékoli země EU žít a pracovat v kterémkoli jiném členském státě. Přiznala občanům rovněž další práva a ochranu.

Další důležitou součástí smlouvy bylo zavedení společné měny a koordinace hospodářských politik, což vedlo k vytvoření eura a Evropské centrální banky.

Smlouva zcentralizovala mnoho pravomocí, které byly dříve v kompetenci vlád jednotlivých členských států, aby bylo možné dosáhnout další harmonizace v rámci celé Evropské unie. Provedla také některé změny ve struktuře moci orgánů EU.

LISABONSKÁ SMLOUVA (2007)

Tato smlouva navazovala na tehdy platné smlouvy a pozměnila je. Evropská unie získala právní subjektivitu, což jí umožnilo podepisovat smlouvy nebo vstupovat do organizací jako jeden subjekt. Učinila Listinu základních práv právně závaznou a přiznala jí stejnou právní hodnotu jako smlouvám. Vyjasnila také otázky týkající se pravomocí EU.

Velmi důležité bylo, že smlouva posílila demokracii tím, že zvýšila pravomoci Evropského parlamentu.

Zakotvila také mechanismus, díky němuž mohou běžní občané přímo ovlivňovat politiku a právo Unie. Zde byla zavedena evropská občanská iniciativa.

Základní hodnoty Evropské unie

LIDSKÁ DŮSTOJNOST

Koncept lidské důstojnosti spočívá v přesvědčení, že všichni lidé mají jedinečnou hodnotu, která je spojena výhradně s jejich lidskostí. Nesouvisí nijak s jejich třídou, rasou, pohlavím, náboženstvím, schopnostmi ani s žádným jiným faktorem než s tím, že jsou lidmi.

Lidská důstojnost ospravedlňuje lidská práva. Když se lidé rozdělují a hodnotí na základě vlastností, jako je třída, pohlaví, náboženství a podobně, vytváří to nerovné společnosti, ve kterých bují diskriminace. Lidé, kterým byla přiznána vyšší hodnota, požívají přednostního zacházení. Každý, kdo se do privilegované kategorie nevejde, se může stát obětí opuštění nebo útlaku.

SVOBODA

Svoboda pohybu dává občanům právo volně se pohybovat a pobývat po celém území Unie. Svobody jednotlivce, mezi něž patří respektování soukromého života, svobody myšlení, náboženského vyznání, shromažďování, projevu a informací, chrání Listina základních práv EU.

DEMOKRACIE

Fungování Unie je založeno na zastupitelské a participativní demokracii. Být evropským občanem znamená požívat politických práv. Dospělí občané EU mají právo volit ve volbách do Evropského parlamentu a v těchto volbách kandidovat. Občané EU mají právo být voleni a volit v zemi svého bydliště nebo v zemi svého původu. Občané mohou také přímo ovlivňovat politiku EU prostřednictvím nástrojů, jako je evropská občanská iniciativa.

ROVNOST

Rovnost znamená, že všichni občané mají před zákonem stejná práva. Zásada rovnosti žen a mužů tvoří základ všech evropských politik i evropské integrace. Uplatňuje se ve všech oblastech. Zásada stejné odměny za stejnou práci se stala součástí Římské smlouvy v roce 1957.

PRÁVNÍ STÁT

EU je založena na zásadě právního státu. Vše, co EU dělá, se zakládá na smlouvách, na kterých se dobrovolně a demokraticky dohodly její členské státy. Na dodržování práva a spravedlnosti dohlíží nezávislé soudnictví. Země EU svěřily konečnou pravomoc Evropskému soudnímu dvoru, jehož rozsudky musí všichni respektovat.

LIDSKÁ PRÁVA

Lidská práva chrání Listina základních práv EU. Patří sem právo nebýt diskriminován z důvodu pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace, dále právo na ochranu osobních údajů nebo právo na přístup ke spravedlnosti.

DEMOKRACIE EU V PRAXI

Vyjádřete svůj názor za pomoci evropské občanské iniciativy

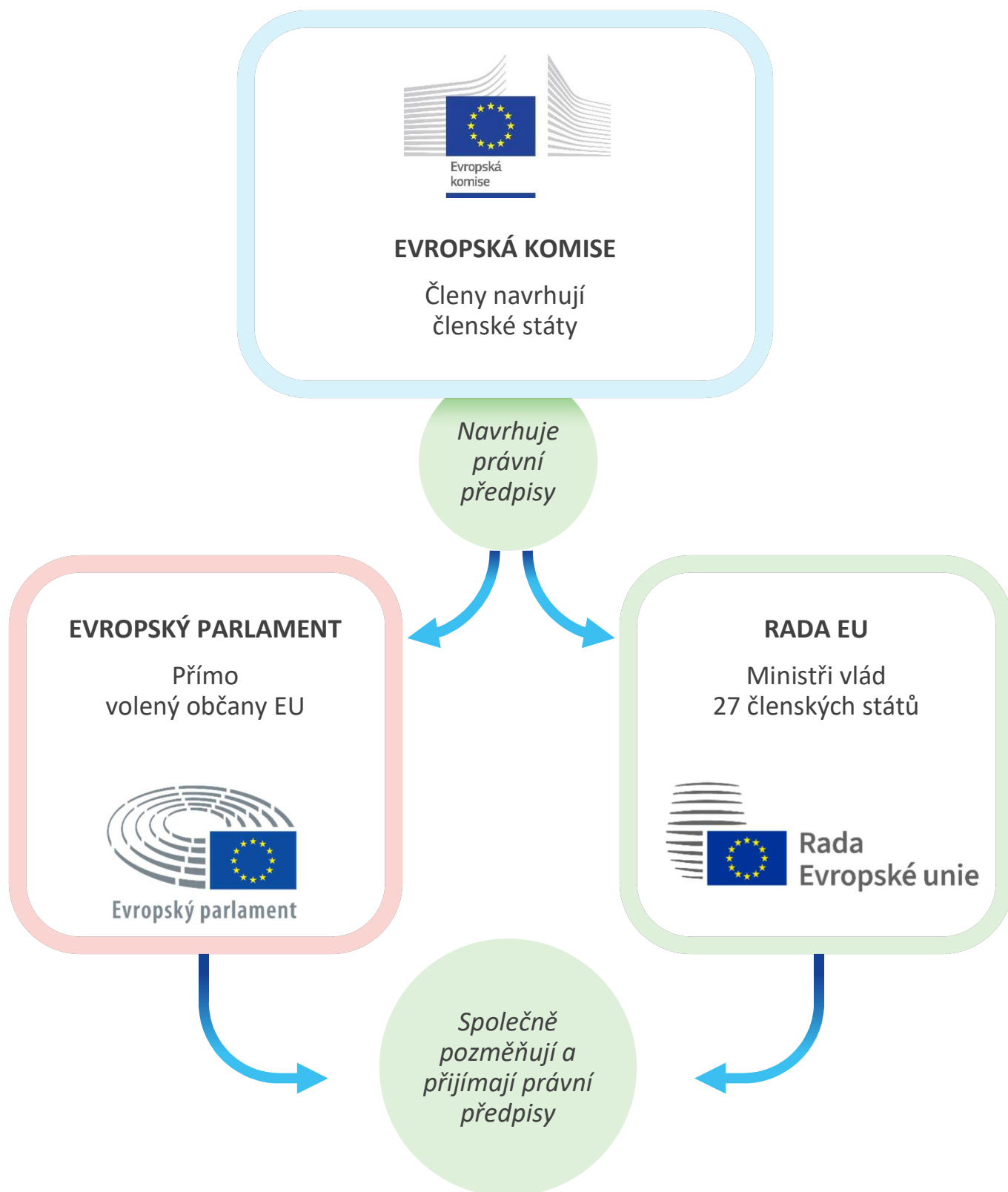
OBLASTI ČINNOSTI EU (výběr)

Výlučná pravomoc	Sdílená pravomoc	Podpůrná pravomoc
Celní unie	Jednotný trh	Veřejné zdraví
Pravidla hospodářské soutěže	Zaměstnanost a sociální věci	Průmysl
Měnová politika	Zemědělství	Kultura
Obchod	Rybolov	Cestovní ruch
Mořské rostliny a živočichové	Životní prostředí	Vzdělávání a odborná příprava, mládež a sport
	Ochrana spotřebitele	Civilní ochrana
	Doprava	Správní spolupráce
	Transevropské sítě	
	Energetika	
	Spravedlnost	
	Základní práva	
	Migrace a vnitřní věci	
	Veřejné zdraví	
	Výzkum a vesmír	
	Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc	

[Oblasti činnosti EU](#)

PROCES TVORBY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU

© Evropská unie, 2025

Opětovné použití je povoleno pod podmínkou uvedení zdroje. Politika opakovaného použití dokumentů
Evropské komise
je upravena rozhodnutím 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

PDF ISBN: 978-92-68-29623-3

doi: 10.2792/3865195

KA-01-25-011-CS-N

Úřad pro publikace
Evropské unie

Evropská
občanská
iniciativa